

POSUDEK

Vedoucího rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Václav Smělík

Název práce: Zástavní právo - vznik a výkon

Jméno a příjmení vedoucího práce : Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autor zvolil velmi aktuální téma zástavního práva (s důrazem na vznik a výkon), které zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, a to s ohledem na rekodifikaci soukromého práva, jak o tom ostatně svědčí probíhající odborná diskuse k vybraným otázkám tématu (Tégl, Vymazal, Piechowiczová, Pelech, Richter a další). Svou práci se dotkl hned několika velmi diskutovaných problémů souvisejících jak s dosud platnou tak s novou účinnou právní úpravou zástavního práva, a to i v kontextu insolvenční situace. Autor v úvodu své práce jasně vymezuje její cíle s vědomím, že téma je široké s poměrně detailní judikaturou a v literatuře tuzemské i zahraniční dosti frekventované. Vlastní metody práce a přístupu nejsou sice v úvodu zřetelně naznačeny, nicméně v práci samé je nakonec uplatněna základní deskriptivně-analytická metoda, která je dostatečně argumentačně rozvíjena, aby nakonec autor dospěl k syntetizujícímu závěru obohaceném o poznatky ze současné i dřívější judikatury. Oceňuji, že autor neváhal poukázat na konkrétní problémy této části občanského práva, jež na praktických případech rovněž velmi vhodně demonstruje, a rovněž pokládám za přínosné zařazení kapitoly o výkonu zástavního práva dle přechodných ustanovení. Práce nemá komparativní rozměr (pracuje nicméně i s cizojazyčnou literaturou), což však není s ohledem na podané výklady nijak na újmu její vysoké kvality.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (118 stran včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinálním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena v zásadě do tří částí a řady podkapitol, kdy první část usiluje o základní charakteristiku zajištění dluhů (ručení a věcná záruka), popisuje jeho účel, smysl, systematiku a funkci v právním řádu. Druhá část je pak věnována systematicky toliko vzniku zástavního práva v OZ 2012, kdy se autorovi daří koncizně přiblížit nejen základní principy vzniku zástavního práva, ale i jeho předmět, rozsah a proces zřízení. Třetí kapitola, rozsahem nejobsáhlejší, představuje vlastní analýzu právní úpravy realizace zástavního práva *de lege lata* s relevantními úvahami *de lege ferenda*. Zvláště se pak autor korektně vypořádává s problematikou realizace zástavy v insolvenčním řízení, realizace při souběhu více zástavních věřitelů (jednotlivá hmotněprávní i procesněprávní pravidla). Přínosné jsou i jeho výklady o všech v praxi užívaných modalitách tzv. privátní realizace zástavního práva.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů, které autor správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší, jakož i odkazy na literaturu čistě historickou (Rouček, Sedláček). Lze ocenit, že autor neváhá konfrontovat základní názory doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné postoje současné rozhodovací praxe, a připojuje svůj relevantní komentář podpořený vhodně zvolenými – a nutno podotknout i přesvědčivými – argumenty.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je výborná. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. K drobným přehlédnutím či překlepům došlo jen ojediněle zjevným nedopatřením (str. 3 "...jednou solventní ručitel se za předem nepředvídatelných okolností *stane práce...*"; str. 30 správně je: následek vyloučení dobré víry; str. 37 vhodnější je výraz *obsoletní*). S právní terminologií je pracováno zcela korektně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy *de lege ferenda*)

Práce předkládá řadu podnětných názorů a závěrů. Autor uchopil problematiku jinak standardním způsobem a snaží se nabídnout i úvahy *de lege ferenda*. Pracuje s bohatou judikaturou, jejíž závěry komentuje, analyzuje a kriticky vyhodnocuje. Nevyhýbá se kritické evaluaci ani vyslovení vlastních hodnotících soudů, což je ocenitelné zejména při analýze příslušných ustanovení v OZ 2012, jež vyvolávají výkladové různice (viz problematika předmětu zástavního práva, zastavení souboru pohledávek, otázka neplatnosti zakázaných ujednání atp. Z hlediska obsahového lze uvítat, že se – byť jen synteticky - věnuje pohledu na zástavní právo k cenným papírům, zástavní právo k účtu cenných papírů a k podílu v korporaci.

Autor by se mohl u ústní obhajoby blíže vyjádřit zejména k:

- problematice posuzování úplatnosti a bezplatnosti zástavních smluv v kontextu ustanovení § 984/1 OZ 2012, a to včetně konkrétních příkladů
- jak se zřizuje zástavní právo k hromadné věci (obchodní závod) obsahující nemovité složky a jak se realizuje v souvislosti s insolvenčním řízením
- možnostem praktického využití vzniku zástavního práva označením – i se zřetelem k pořadí zástavních práv a relativizaci věcněprávních účinků v ustanovení § 1317/2
- otázce, jak nejlépe překlenout absenci výslovné úpravy zániku nejruznějších zatížení zástavy (zejm. věcná břemena) při převodech na nabyvatele zástavy
- dochází ke stavení promlčecí lhůty u zástavního práva při tzv. prodeji z volné ruky?
- K charakteru neplatnosti jednotlivých zakázaných ujednání dle § 1315
- k povaze rejstříku zástav z pohledu původní koncepce OZ 2012 (veřejný seznam) a § 35f/1 notář. řádu – výhody uvažovaného řešení
- dále by bylo zajímavé znát autorův názor na problematiku § 3073 OZ 2012, jmenovitě jak interpretuje první větu: "*Práva ze zajištění závazku vzniklá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, byť byla zřízena i jako práva věcná, se posuzují až do svého zániku podle dosavadních právních předpisů.*"). Má se výraz "*práva ze zajištění závazku*" chápat úzce jen jako např. "způsob výkonu zástavního práva", anebo široce, tj. včetně vzniku samotného zástavního práva

atp.? Lze se přitom řídit úvahou, že je rozdíl mezi "*právem ze zajištění*" a zajištěním samotným, kdy ze samotného zástavního práva nepochybně některá práva plynou, typicky právo je vykonat?

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce na výborné úrovni, a to jak z hlediska rozsahu, tak svou kvalitativní analýzou. Prokazuje autorovy vynikající znalosti vybrané hmotněprávní problematiky podpořené znalostmi související procesní problematiky i širší orientaci v oboru a neshledal jsem v ní žádné nedostatky. Práce tak splňuje požadavky kladené na kvalifikační práci tohoto stupně. Mám za to, že by autor měl uvažovat o publikaci některých dílčích závěrů své práce v odborné stati.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorovu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu s komparativním prvkem, jeho schopnost zorientovat se v zákonné úpravě a zdejší doktríně. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením: **prospěl.**

Rigorózní práci hodnotím stupněm: prospěl.

Datum: 24. 5. 2016

Podpis vedoucího rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.